

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 3 grudnia 2009 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o komornikach
sądowych i egzekucji**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

Jednocześnie upoważnia senatora Bohdana Paszkowskiego do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji

Art. 1.

W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8:

a) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

"7. Komornik wybrany przez wierzyciela może odmówić przyjęcia wniosku o wszczęcie egzekucji, dokonania zabezpieczenia lub podjęcia innych czynności wchodzących w zakres jego ustawowych zadań, które byłyby prowadzone poza obszarem właściwości sądu apelacyjnego obejmującego jego rewir.",

b) w ust. 9 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

"W przypadku odmowy przyjęcia wniosku o wszczęcie egzekucji oraz odmowy, o której mowa w ust. 8, komornik wydaje postanowienie o odmowie wszczęcia egzekucji, dokonania zabezpieczenia lub podjęcia innych czynności.";

2) w art. 32 ust. 7 otrzymuje brzmienie:

"7. Rada właściwej izby komorniczej może zobowiązać komornika do zatrudnienia wskazanego asesora komorniczego."

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 44, poz. 288, Nr 85, poz. 571 i Nr 112, poz. 769 oraz z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 81, poz. 687 i Nr 105, poz. 879.

UZASADNIENIE

1. Ustawa wykonująca wyrok Trybunału Konstytucyjnego

Projektowana ustawa stanowi wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 maja 2009 r. (sygn. akt K 21/08), stwierdzającego niezgodność art. 8 ust. 7, art. 32 ust. 7, art. 40 ust. 2, art. 45 ust. 2 oraz art. 49a ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2006 r., Nr 167, poz. 1191 ze zm.) z Konstytucją.

Zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne.

Sentencja orzeczenia opublikowana została w Dz. U. z 2009 r., Nr 81, poz. 687 (dzień publikacji wyroku – 2 czerwca 2009 r.). Pełny tekst orzeczenia wraz z uzasadnieniem zamieszczony został w OTK Z.U. z 2009 r. Nr 5A, poz. 67.

2. Przedmiot i istota rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego

2.1. Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją art. 8 ust. 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji w zakresie, w jakim wyklucza możliwość odmowy przyjęcia wniosku o wszczęcie egzekucji lub podjęcia innych czynności wchodzących w zakres ustawowych zadań komornika, poza granicami właściwości sądu apelacyjnego.

Trybunał Konstytucyjny za niekonstytucyjną uznał regulację, która uniemożliwia komornikowi wybranemu przez wierzyciela sprzeciw wobec wyboru wierzyciela i odmowę przyjęcia wniosku o wszczęcie egzekucji lub dokonanie zabezpieczenia (za wyjątkiem przypadku, gdy w zakresie prowadzonych przez niego egzekucji zaległość przekracza sześć miesięcy). Zdaniem TK doszło do naruszenia zasady poprawnej legislacji przez nieproporcjonalne ujęcie obowiązku komornika w zakresie przyjęcia wyboru dokonanego przez wierzyciela. Z punktu widzenia komornika, pominięcie przez ustawodawcę jakichkolwiek gwarancji umożliwiających wyważenie kolidujących ze sobą interesów

wierzyciela uprawnionego do dokonania wyboru i zobligowanego do przyjęcia tego wyboru komornika – charakteryzuje się nadmiernym (nieproporcjonalnym) rygoryzmem. Prowadzenie czynności egzekucyjnych w dowolnym (nieraz odległym od rewiru) miejscu kraju – jest kosztowne i czasochłonne. Czasochłonność tego rodzaju postępowań nie zawsze znajduje ekwiwalent w kosztach postępowania, ponoszonych przez wierzyciela.

2.2. Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją art. 32 ust. 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji w zakresie, w jakim przyznaje prezesowi sądu apelacyjnego uprawnienie do zobowiązania komornika do zatrudnienia wskazanego asesora komorniczego (bez wskazania choćby ogólnych dyrektyw, którymi powinien kierować się prezes sądu apelacyjnego). Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego taka konstrukcja przepisu w istocie odebrała samorządowi komorniczemu wpływ na sprawowanie pieczy nad należytym wykonywaniem zawodu komornika sądowego, co narusza gwarancje konstytucyjne.

2.3. Trybunał Konstytucyjny orzekł także o niezgodności z Konstytucją art. 40 ust. 2, art. 45 ust. 2 oraz art. 49a ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji.

TK zakwestionował przepisy wprowadzające zwolnienia dla Skarbu Państwa z obowiązku pokrywania kosztów postępowania zabezpieczającego lub egzekucyjnego, których skutkiem będzie (tymczasowe lub ostateczne) obciążenie komornika takimi kosztami w konkretnej sprawie. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego uprzywilejowanie Skarbu Państwa w kwestionowanych przepisach nie jest konieczne z punktu widzenia ochrony interesu państwa (brak zwolnienia nie zamyka Skarbowi Państwa możliwości występowania o dokonanie zabezpieczenia czy egzekucję świadczeń). Jednocześnie komornik, jako osoba fizyczna został obciążony dodatkowym ciężarem o charakterze publicznoprawnym, co spowodowane zostało brakiem odróżnienia jego statusu, jako organu państwa (organu egzekucji sądowej) od osobistego i majątkowego statusu komornika, jako określonej osoby, tzw. piastuna organu egzekucyjnego. Dodatkowo Trybunał Konstytucyjny zwrócił uwagę, iż uprzywilejowanie Skarbu Państwa (jako wierzyciela) w zakresie wnoszenia opłat i zaliczek na wydatki gotówkowe, względem innych wierzycieli także budzi wątpliwości natury konstytucyjnej (z punktu widzenia konstytucyjnej zasady równej ochrony praw majątkowych).

2.4. Wyrok wywołuje skutki prawne z dniem publikacji. Trybunał nie zdecydował się na odsunięcie w czasie terminu utraty mocy obowiązującej przepisu.

3. Cele i zakres projektowanej ustawy

Mając na uwadze konieczność wykonania wyroku TK z dnia 14 maja 2009 r., kierując się brzmieniem sentencji wyroku oraz jego uzasadnieniem, proponuje się, aby w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji wprowadzić następujące zmiany.

3.1. W art. 8 proponuje się, aby ust. 7 nadać brzmienie umożliwiające komornikowi odmowę przyjęcia wniosku o wszczęcie egzekucji lub podjęcie innych czynności wchodzących w zakres ustawowych zadań komornika, w przypadku gdy czynności te miałyby być wykonywane poza obszarem właściwości sądu apelacyjnego obejmującego jego rewir. Konsekwencją wskazanej wyżej zmiany stanowi nadanie odpowiedniego brzmienia ust. 9 art. 8 (zdanie pierwsze) poprzez wskazanie formy, w jakiej komornik dokonuje odmowy przyjęcia wniosku wierzyciela. W związku z powyższym, zarówno w przypadku odmowy przyjęcia wniosku wierzyciela dotyczącego czynności poza obszarem właściwości sądu apelacyjnego (art. 8 ust. 7), jak i odmowy wszczęcia czynności ze względu na zaległość w egzekucji (art. 8 ust. 8), komornik będzie wydawał postanowienie o odmowie wszczęcia egzekucji, dokonania zabezpieczenia lub podjęcia innych czynności.

3.2. Proponuje się, aby w art. 32 ust. 7 otrzymał brzmienie, zgodnie z którym jedynie rada właściwej izby komorniczej będzie mogła zobowiązać komornika do zatrudnienia wskazanego asesora komorniczego. Taki sposób uregulowania omawianej kwestii zapewni samorządowi zawodowemu autonomię w sprawowaniu pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu komornika.

4. Konsultacje

Opinie w sprawie projektu przedstawili: Minister Sprawiedliwości, Krajowa Rada Sądownictwa, Główny Urząd Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa oraz Urząd Komitetu Integracji Europejskiej.

W piśmie UKIE wskazano, iż omawiany projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

W opinii Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa podkreślono, iż projektowana nowelizacja w zakresie zniesienia uprzywilejowania Skarbu Państwa w postępowaniu zabezpieczającym i egzekucyjnym spowoduje trudne do oszacowania skutki finansowe dla

Skarbu Państwa. Globalne obliczenie omawianych kosztów wymagałoby choćby szacunkowych danych ze wszystkich *stationes fisci* Skarbu Państwa. Wejście w życie projektowanej nowelizacji wymagać będzie zabezpieczenia środków finansowych na ten cel już w budżecie państwa na 2010 rok. Wobec powyższego, wiążące w tej kwestii będzie stanowisko Ministra Finansów, który w porozumieniu z dysponentami części budżetowych będzie ustalał wysokość wydatków ponoszonych przez *stationes fisci* w wyniku wejścia w życie projektowanej nowelizacji ustawy.

Uwagi, co do treści projektu ustawy zgłosiło Ministerstwo Sprawiedliwości oraz KRS. Zakwestionowano potrzebę dodania w art. 40, ust. 2a po ust. 2 oraz dodanie w art. 45, ust. 2a po ust. 2 omawianej ustawy. Zdaniem opiniodawców zaproponowane regulacje, w związku z brzmieniem przepisów art. 40 ust. 2 i art. 45 ust. 2, są zbędne. Uwagi przedstawione w tym zakresie zostały uwzględnione.

Ponadto, Ministerstwo Sprawiedliwości zakwestionowało rozwiązanie polegające na wyłączeniu uprawnienia prezesa właściwego sądu apelacyjnego do zobowiązania komornika do zatrudnienia wskazanego asesora komorniczego. Należy podkreślić, iż w orzeczeniu TK podkreślono, że przyznanie prezesowi sądu apelacyjnego omawianego uprawnienia (bez wskazania choćby ogólnych dyrektyw, którymi powinien się kierować) spowodowało odebranie samorządowi komorniczemu wpływu na sprawowanie pieczy nad należytym wykonywaniem zawodu komornika sądowego. Jednocześnie, w przypadku skorzystania z omawianego uprawnienia przez radę właściwej izby komorniczej, komornik dysponuje środkami odwoławczymi od takiej decyzji, a w przypadku nałożenia obowiązku przez prezesa sądu apelacyjnego brak jest możliwości skorygowania tego rozstrzygnięcia. Z tych względów omawiana uwaga nie została uwzględniona.

5. Skutki finansowe wykonania projektowanej ustawy

Wykonanie projektowanej ustawy spowoduje skutki finansowe dla budżetu państwa odnośnie do zniesienia uprzywilejowania Skarbu Państwa w zakresie wnoszenia opłat i zaliczek na wydatki gotówkowe.

6. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projektowana ustawa nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU

Mikołaj Dowgielewicz

Min.MD/5355/09/DP/ma

Warszawa, dnia 17 listopada 2009 r.

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku z przedłożonym *projektem ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji* (druk senacki nr 655 S; pismo z dnia 10.11.2009 r., nr BPS/KU-034/247-2/09), uprzejmie informuję, że przedmiot regulacji projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

PODSEKRETARZ STANU

Piotr Serafin